

ЛЕКСИЧНИЙ ПОВТОР ЯК ЗАСІБ СТИЛІСТИЧНОГО УВИРАЗНЕННЯ ПОЕТИЧНОГО ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ ЛІНИ КОСТЕНКО «МАДОННА ПЕРЕХРЕСТЬ»)

Галів У. Б.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

У статті розглянуто явище лексичного повтору на прикладі поетичної збірки Ліни Костенко «Мадонна Перехресть». Зокрема досліджено структуру, форми вираження повтору, з'ясовано його синтаксичну роль, стилістичну функцію тощо. Простежено, як трактують це явище літературознавчі і мовознавчі джерела. Описано специфіку функціонування у межах повтору таких стилістичних фігур, як полісиндетон, анафора, епіфора, градація, ампліфікація та ін. Доведено, що серед стилістичних домінант найважливіше місце належить градації.

Досліджено, що певний стилістичний ефект і граматичну цілісність тексту забезпечують контактні та дистантні повтори. При цьому контактні повтори позначені більшою частотністю вживання і вирізняються підсилювально-експресивною функцією, а дистантні сприймаються в когнітивній площині, оскільки творять концептуальну іпостась образу.

З'ясовано, що лексичні повтори забезпечують відповідну інтонацію і глибину звучання поезії. На основі віршів аналізованої збірки виокремлено прості та складні повтори. Перші з них підкреслюють експресивно-сміслові відтінки поетичного тексту, інші – репрезентують підрядний зв'язок і забезпечують цілісність художнього дискурсу. Простежено, що серед простих синтаксичних конструкцій найчастіше повторюються граматичні основи і односкладні речення зі зміною останнього компонента. Серед складних синтаксичних конструкцій виокремлено підрядні обставинні часу, з'ясувальні та сурядні з єднальним сполучником.

Звернуто також увагу на лексичні повтори, що мають різну частиномовну приналежність. З'ясовано, що прикметникові та дієслівні повтори, на відміну від іменникових, відзначаються фрагментарністю вживання. Доведено, що в багатьох випадках інтенсивність лексичного повтору підсилена графічним оформленням поетичного рядка.

З'ясовано, що лексичні повтори в поезії Ліни Костенко підкреслюють експресивно-сміслові відтінки тексту, виконують особливу функцію динамізації мовлення, передають ритмічну інтонацію, а також виступають лінгвостилістичним засобом вираження авторських інтенцій, а отже, й індивідуально-авторської картини світу.

Ключові слова: лексичний повтор, стилістична фігура, анафора, епіфора, анаепіфора, градація, ампліфікація, полісиндетон, індивідуально-авторська картина світу.

Haliv U. B. Lexical repetition as a means of stylistic expression of a poetic text (on the materials of L. Kostenko's collection «Madonna Perekhrest»). The article considers the phenomenon of lexical repetition on the example of L. Kostenko's poetry collection «Madonna Perekhrest». In particular, the structure, forms of expressing repetition, its syntactic role, stylistic function, etc. are investigated. It is traced how literary and linguistic sources interpret this phenomenon. The specifics of functioning within the repetition of such stylistic figures as polysyndeton, anaphora, epiphora, gradation, amplification and others are described. It is proved that gradation is the most important among the stylistic dominants.

It is investigated that certain stylistic effect and grammatical integrity of the text are provided by contact and distant repetitions. While contact repetitions are marked by a higher frequency of use and have an intensifying-expressive function, distant repetitions are perceived in the cognitive plane, as they create a conceptual essence of the image.

It is found that lexical repetitions provide the appropriate intonation and depth of sound of the poetry. Based on the poems of the analyzed collection, the author distinguishes simple and complex repetitions. The former emphasizes the expressive and semantic nuances of the poetic text, the latter represent the subordinate connection and ensure the integrity of discourse. It is traced that among simple syntactic constructions grammatical bases and one-member sentences with change of the last component are the most often repeated. Among these syntactic constructions, the author singles out subordinate clauses of time, object clauses and coordinate clauses with the coordinating conjunction.

Attention is also paid to lexical repetitions that belong to different parts of speech. It is found that adjective and verb repetitions in contrast to nouns are marked by the fragmentary use. It is proved that in many cases the intensity of the lexical repetition is enhanced by the graphic design of the poetic line.

It is found that lexical repetitions in L. Kostenko's poetry emphasize expressive-semantic shades of the text, perform a special function of speech dynamization, convey rhythmic intonation and also serve as linguistic-stylistic means of expression of author's intentions and, consequently, individually author's picture of the world.

Key words: lexical repetition, stylistic figure, anaphora, epiphora, anaepiphora, gradation, amplification, polysyndeton, individually author's picture of the world.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Одним із важливих засобів збагачення і увиразнення поетичного тексту є лексичний повтор. Цей стилістичний прийом найчастіше розглядають крізь призму архітектонічного членування поетичного чи прозового дискурсу, а також у контексті посилення авторського впливу на читача.

Літературознавчі словники тлумачать це явище як стилістичну фігуру, що вживається передусім у народній творчості та поезії. Мовознавчі ж джерела трактують повтор як «різнорівневу та різнофункційну мовну одиницю, яка полягає у дво- або кількаразовому використанні в межах контексту в певній послідовності тотожних чи подібних (як у формальному, так і в семантичних аспектах) звуків, слів або їх частин, синтаксичних конструкцій, ужитих компактно або дистантно, для досягнення відповідного виражального чи виражально-зображального ефекту» [10, 496]. Функціонування згаданого явища як засобу стилістичного увиразнення поетичного тексту Ліни Костенко досліджено спорадично. Особливо це стосується останніх збірок поетки, що власне і зумовлює актуальність нашої розвідки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивченню лексичного повтору у художніх текстах присвячено низку наукових розвідок. Лексичний і синтаксичний повтор в усній народній творчості досліджували Т. Жук, С. Єрмоленко. Зокрема, С. Єрмоленко зосередила увагу на національній маркованості лексичних повторів у фольклорних жанрах. Лексико-морфологічний повтор як динамізувальну одиницю на матеріалі поезій Т. Шевченка розглянув А. Мойсієнко. Повтор як засіб експресивного синтаксису у поезії 60-х років ХХ ст. вивчала Л. Пришляк, як стилістичний засіб творення експресії на різних рівнях у поетичному мовленні О. Олеся – Н. Таран.

Функційні ознаки і стилістичну роль повтору в поетичному мовленні Ліни Костенко на основі вибраних творів досліджували В. Олексенко, А. Крило. Згадане явище у площині складних синтаксичних конструкцій на матеріалі збірки «Мадонна Перехресть» частково простежила О. Тележкіна.

Формулювання мети і завдань статті. Мета дослідження – проаналізувати структурні типи лексичних повторів на основі поетичної збірки Ліни Костенко «Мадонна Перехресть». Досягнення мети передбачає розв'язання основних завдань: а) дослідити структуру, форми вираження повтору, з'ясувати його синтаксичну роль, стилістичну функцію тощо; 2) описати специфіку функціонування в межах повтору стилістичних фігур як засобів увиразнення поетичного тексту; 3) з'ясувати експресивну функцію лексичних повторів у поетичних текстах Ліни Костенко.

Виклад основного матеріалу дослідження. Збірка «Мадонна Перехресть» охоплює різночасові (1960-і та 2011 рр.) та різнотематичні вірші і, за словами Д. Дроздовського, «поєднує простір особистісного, гранично відвертого й навіть родинно-інтимного <...> і щирого з поетикою оніричних провидень» [2, 5].

Важливим чинником образо- і текстотворення є не лише метафори, метонімії, порівняння, а й лек-

сичні повтори, які створюють відповідну інтонацію, настрій і глибину звучання поезії.

Повтори традиційно поділяють: 1) залежно від точності відтворювання мовних одиниць – на повні та часткові; 2) відповідно до функцій у мові – на композиційні (анафора, епіфора, паралелізм, хіазм тощо), номінативно-експресивні; 4) за місцем розташування повторюваних компонентів – на контактні, сумісні, дистантні; 5) залежно від семантично-стилістичного призначення – на: а) ті, що вживають для виділення, підкреслення в тексті певного слова, для обігрування лексем або значень; б) такі, що передають семантику роздумів, сумнівів, вагань мовця; в) ті, які вживають для вираження інтенсивності вияву позначуваної ознаки, дії, почуття, великої кількості й под. [10, 496].

Якщо розглядати лексичний повтор за стилістико-структурним критерієм, то в цій площині у віршах аналізованої збірки можемо виокремити прості (повтор однієї смислової одиниці – слова) та складні (повтор словосполучення або речення) повтори.

Центром особливої уваги виступають прості лексичні повтори, які виразно підкреслюють експресивно-сміслові відтінки поетичного тексту, напр.: *Слово, приголомишене прогресом, непритомне слово оживе* (68); *Життя – це криза, криза, криза...* (99); *А потім, потім... Потім, як усі ми, почула раптом дзвони Хіросіми* (101).

Не менш частотними є складні лексичні повтори, що творять особливу композиційну модель цілісної структури художнього дискурсу. Ідіостиль Ліни Костенко вирізняють повтори словосполучень, які репрезентують підрядний зв'язок, зокрема: а) прилягання, напр.: *Во врем'я оно, о, во врем'я оно!* (9); *На перевалі, там, на перевалі...* (69); б) узгодження, напр.: *І голос мами, тоскний голос мами...* (78); в) керування, напр.: *...а може, я тїнь мого слова, от тїнь мого слова, і все* (89).

Засобом ритмічного інтонування та вираження авторської модальності у поетичних текстах виступають прості синтаксичні конструкції, серед яких найчастіше повторюються: а) граматичні основи, напр.: *Ми хочем тиші, хочем храмів. Ми хочем музики й садів* (31); *А я ж не знала, я ж не знала, вона ж не скаржиться сама* (18); б) односкладні речення зі зміною останнього компонента, напр.: *У нас немає наших храмів, у нас немає наших долі* (31).

М. Кобзев фокусує увагу на простих неускладнених та простих ускладнених повторах [3]. Застосовуючи цю теорію до аналізованих текстів, доходимо висновку, що ускладнені повтори трапляються лише в поодиноких випадках, зазвичай коли відбувається ускладнення антитезою, напр.: *І діти вирости, вони уже не діти* (13).

Певне смислове й емоційне інтонування містять складні синтаксичні конструкції, серед яких виокремлюємо: а) підрядні обставинні часу, напр.: *А все не так, як після того, і все не так, як при тоді* (7); б) з'ясувальні, напр.: *Добре, що нічого ви не знаєте, Добре, що майбутнє уві млі* (23); в) сурядні з єднальним сполучником, напр.: *Там ні печалі, ані сліз. / Ні дня, ні вечора, ні рання* (51).

Додаткової емоційної тональності простим і складним повторам надають прислівники, які, поєднуючись в одному висловлюванні, посилюють його експресивність, напр.: *На перевалі, там, на перевалі, / що вигинав хребет, як динозавр...* (69); *Лев спить, поклавши голову на лапи. / Лев міцно спить і журиться вві сні* (72).

Вартим уваги є те, що у досліджуваних поезіях повторюються слова, що мають різну частиномовну належність. Це, своєю чергою, забезпечує цілісність художнього дискурсу, його структурно-семантичну єдність. Так, важливу роль в образо- і текстотворенні відіграють особові займенники-субстантиви, напр.: *Він весь, як ти, – свобода і жага. / Він любить нас, і згадує, і кличе* (22); *Ми хочем тиші, хочем храмів. / Ми хочем музики й садів* (31); *У нас немає наших храмів, / у нас немає наших доль* (31); *Які тепер ми добрі і сумні, / які тепер ми серцем безборонні!* (55). Уживання множинної форми займенника вказує, про кого йде мова: автор сконденсовує свої думки довкола поняття «нація», таким чином надаючи поетичним рядкам інтимізованого, особистісного звучання.

Надмірною частотністю вирізняються також повтори, виражені вказівними та неозначеними займенниками, напр.: *Цей дзвін цього слова – не Ваша терцина? / Цей лицар в пустелі – не Ви вдалині* (91); *Ці зоряні люди. / Ці люди з-під Етні. / Ці ті, що пізнали природу речей* (90); *...і ті вже під загрозою зникання, / І ті вже під загрозою зникання* (66); *А декого вітри уже зломилі. / А декому і світ уже не милий* (74).

Посиленню динамічності мовлення сприяють повтори займенникових прислівників, напр.: *Тут їхня домівка. Тут ближче до істин. / Тут страву готують на тяглі стихій* (90), та модальних, напр.: *Може, мати стоїть на німому порозі. / Може, це вже Чумацький, а може, й не шлях. / Може, просто дорога, дорога в дорозі* (105).

Стилістично забарвленого звучання набувають на перший погляд нейтральні іменники *земля, держава, криза, дощ, слово, перевал*, які відзначаються дво-, три-, а то й чотириразовим використанням у межах контексту. Порівняймо: *О земле моя, земле, кому ти дорога?* (63); *Сніги в снігах. Ріку скувала крига* (61) і *Життя – це криза, криза, криза. / Життя – це криза, не круїз* (99).

Поряд з іменниковими в поетичних текстах Л. Костенко репрезентовано прикметникові та дієслівні повтори, для них характерна фрагментарність уживання, напр.: *Осінній день... Осінній тихий день...* (54); *Поет не може бути привселюдним. / Самотнім, зболеним, відлюдним, / аби лише не привселюдним* (43); *А мить минала і минала, / і от тепер її нема* (18).

Згадані різночастиномовні повтори, отже, увиразнюють інтонаційний малюнок тексту, полегшують його сприймання, сприяють експресивності висловлювання. Як слушно зауважують М. Вінтонів, Т. Вінтонів, «якщо в логічному мовленні різноманітні повтори можуть здаватися зайвими, то в емоційно насиченому тексті вони свідчать про напруження почуттів автора, створюють опору для інтонаційного руху» [1, 262].

Ураховуючи поширений у лінгвістиці критерій лінійного розташування повтору [9; 6; 4], просте-

жимо, яку синтаксичну функцію виконують лексичні повтори в поетичних текстах досліджуваної збірки. Зауважимо, що контактні і дистантні повтори в «Мадонні Перехресть» займають паритетні позиції, не втрачаючи при цьому посилювально-видільного та емоційно-експресивного значення, пор.: *Найсимпатичніша з держав – держава Кугель-Мугель* (8); *А я ж не знала, я ж не знала...* (18); *Усе було, було й перебуло* (19); *Але я... Але я... Але ні!* (96); *А потім, потім... Потім, як усі ми, / почула раптом дзвони Хіросіми* (101) (**контактний повтор**) і *А дощ так само ходить по веранді, / екологічно небезпечний дощ* (15); *Добраніч людям. І лісам добраніч* (27); *Слово, приголомшене прогресом, / непритомне слово оживе* (68) (**дистантний повтор**).

Розрізняють два основні види контактних лексичних повторів: повний лексичний контактний повтор (без з'єднувального елемента) та напівконтактний лексичний повтор (зі з'єднувальним елементом – сполучником чи прийменником) [3]. Цікаво, що вилучення обов'язкового з'єднувального елемента часто призводить до втрати смислового й стилістичного компонентів конкретного відрізка мовлення або ж до суперечності лексико-граматичним нормам побудови висловлювання. Для прикладу, у поетичних рядках *сніги в снігах* (61) або *дорога в дорозі* (105) вилучення прийменника *в* є неможливим, оскільки спричиняє уривання логіко-граматичного ряду.

Найбільшою мірою читацьку увагу активізують засоби поетичного синтаксису – стилістичні фігури, які творяться на основі лексичних повторів. Вони наймасштабніше забезпечують експресивність поетичного дискурсу. Як свідчить лінгвістичний аналіз, у поезіях збірки «Мадонна Перехресть» домінують: полісиндетон, анафора, епіфора, анаепіфора, градація, ампліфікація, рефрен, тавтологія (однокореневий повтор).

Чітким засобом увиразнення і ритмізації поетичних текстів виступає полісиндетон. У творах досліджуваної збірки найчастіше нагромаджуються сурядні сполучники *і та ні*, напр.: *Ні щастя, ні волі, ні чуда, / ні часу, хоч би про запас* (35); *Ні честі, ні мови, ні згоди, / самі лише смутки і пні* (35); *і Гриць, і грець, і швець, і жнець. / І хто кому Іскаріоти?* (33); *Сицилія. Етна. Душа як в гіпнозі. / І море, і скелі, і тиша терас* (91). Полісиндетон, своєю чергою, сприяє творенню й іншої стилістичної фігури – ампліфікації, репрезентованої в наведених реченнях.

Ще одним яскравим засобом стилістичного нагнітання емоційності поетичного мовлення Л. Костенко є анафора. Анафоричний повтор часто увиразнює значення іменників, дієслів, займенників, «передає напруження, неспокій, визначає глибинну семантику всього вірша» [8, 228], напр.: *Твоя присутність, твої руки, / твоє обличчя у ту мить!* (18); *Ось тут є вона, тут сховалася, / тут сховалася, / тут лаштується до злиття. / Тут поглинула, тут урвалася, / тут скалічила нам життя* (32); *Куди дзвонить? Там дзвонять тільки дзвони. / Куди пишуть? Там вже нема адрес* (52); *І як же ти один у Всесвіті? / І як же тут без тебе я?!* (45).

У поезії «Сьогодні Всесвітній День Океанів» анафора вдало межує з градацією. Повторення прийменника *за* на початку кожного рядка посилює

ознаку тривалості, вказує на неодноразовість дії. Таке поєднання двох стилістичних фігур дає змогу побачити цілісний міні-дискурс, що актуалізує авторські інтенції:

*Пробачте за всі знуцання,
яких завдали вам люди.
За те залізаччя іржаве, за токсичні відходи,
За випадково загублені бомби,
За атомні човни, що втонули,
За нафтові плями,
За береги в мазуті (100).*

Вічні теми, життєві настрої-спогади вдало підсумовані митцем у кінцевих рядках одного з автобіографічних віршів, що викристалізують ще одну, хоч і нечасто вживану фігуру – епіфору:

*І діти вирости, вони уже не діти.
А я люблю зеленого слона.
.....
Великий світ. І діти вже дорослі.
А я люблю зеленого слона (13);*

*Найсимпатичніша з держав –
Держава Кугель-Мугель.
.....
Найпрогресивніша з держав –
Держава Кугель-Мугель! (8).*

Семантико-структурній цілісності тексту сприяє анаефіора – фігура, яка зв'язує повтором окремих слів чи словосполучень початок і кінець суміжних мовних одиниць. Це уможливило читачеві побачити чітку композиційну мету:

*Але я... Але я... Але ні!
Хай цей біль доболить у мені.
.....
Але я... Але я... Але ні!
Хай цей біль доболить у мені (96).*

В останньому контексті стилістично зумовленими є обірані речення, що передають хвилювання ліричної героїні. На зміну короткочасному ваганню приходить різка категоричність, реалізована в простому двоскладному реченні.

У системі стилістичних домінант важливе місце належить також градації – фігурі, суть якої полягає в нанизуванні змістових компонентів, кожен із яких посилює інтенсивність висловленого. Зазначимо, що в поезії аналізованої збірки домінує спадна градація. Наприклад:

*Ні честі, ні мови, ні згоди,
самі лише смутки і пні (35);
Там ні печалі, ані сліз.
Ні дня, ні вечора, ні рання (51);
А у віконці – море і пісок,
пісок, пісок, і ні людського сліду (82);
Життя – це криза,
криза,
криза (99).*

Як бачимо, в останніх рядках спадна інтонація підтверджена графічним оформленням поетичного рядка.

Висхідна градація, побудована на основі лексичних повторів, у «Мадонні Перехресть» трапляється нечасто і має зазвичай окличну або питальну інтонацію:

*І тільки з відстані розлуки
Обпалить, змучить, зацемить –
Твоя присутність, твої руки,
Твоє обличчя у ту мить! (18);*

*Цей дзвін цього слова – не Ваша терцина?
Цей лицар в пустелі – не Ви вдалині?
Цей шрам на щоці – чи не меч сарацина?
Ця ніжність в очах – чи не сум по мені? (91).*

Особливого підсилювального характеру лексичному повторові надає рефрен, який сприяє тісному зв'язку поетичних рядків і акцентує на конкретному фрагменті висловлювання:

*Червона качечка і сіра пташка каня, –
І ті вже під загрозою зникання.
І ті вже під загрозою зникання! (66).*

У панорамі згаданих стилістичних засобів вимальовується ще одна фігура – тавтологія. Суть її полягає в семантичному чи логічному дублюванні мовних одиниць, у повторі того, що вже відоме. Це певне повернення до першоджерела, до суті речей. Ось як вдало авторка застосовує цей стилістичний прийом у своїй поезії: *Сніги в снігах. Ріку скувала крига (61); Може, це вже Чумацький, а може й не шлях. / Може, просто дорога в дорозі (105).*

Творчу палітру авторських шукань увиразнюють не лише стилістичні, а й графічні засоби. Лексичні повтори найчастіше розмежовуються комою, крапкою, рідше крапками. Іноді в одному поетичному рядку поєднуються різні розділові знаки, напр.: *А потім, потім... Потім, як усі ми, / почула раптом дзвони Хіросіми (101).* У реченнях з питальною та окличною інтонацією маємо відповідні розділові знаки, напр.: *І як же ти один у Всесвіті? / І як же тут без тебе я?! (45); Які тепер ми добрі і сумні, / які тепер ми серцем безборонні! (55).*

Висновки та перспективи наступних досліджень у цьому напрямі. Отже, здійснений аналіз засвідчує, що функціонування лексичних повторів у поетичній збірці «Мадонна Перехресть» є структурно і концептуально важливим. Вони є характерною ознакою ідіостилу авторки і вживаються не лише з метою стилізації, а й для конкретно-чуттєвого сприйняття тексту. Попри свою різнофункційність та різнорівневість, лексичні повтори все ж створюють глибину звучання поезії, посилюють динамічність мовлення, увиразнюють інтонаційний малюнок твору.

Перспективи наступних досліджень вбачаємо в дослідженні лексичних повторів та їх аналізі у прозі та публіцистиці Ліни Костенко.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вінтонів М. О., Вінтонів Т. М., Мала Ю. В. Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2018. 336 с.
2. Дроздовський Д. Перехрестя і бездоріжжя профанного і сакрального. *Рідна мова*. 2012. Вип. 16. С. 5–8.
3. Кобзев М. В. Сутність лексичного повтору в англійськомовному та українськомовному дискурсах. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*. 2012. № 1. С. 234–241.
4. Кобков В. П. Информационная избыточность и способы сжатия текста. *В помощь преподавателям иностранных языков*. Новосибирск : Наука (Сибирское отделение), 1974. Вып. 5. С. 31–48.
5. Костюк М. Функції і види повторів у творах французьких поетів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2014. № 5. С. 96–100.
6. Кухаренко В. Практикум по стилистике английского языка. *Seminars in Stylistics* : учеб. пособие. Москва : Флинта : Наука, 2009. 184 с.
7. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
8. Мужеловська Л. Повтор як стилістичний засіб творення експресії в поетичному мовленні Олександра Олеся. *Педагогічна освіта : теорія і практика*. 2012. Вип. 12. С. 224–229.
9. Сарина З. М. Функционирование лексического повтора в художественном тексте. *Сборник научных трудов Московского государственного лингвистического университета*. 1997. № 439. С. 54–81.
10. Українська мова : енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський та ін. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 820 с.

REFERENCES

1. Vintoniv, M. O., Vintoniv, T. M., Mala, Yu. V. (2018). *Syntaksychni zasoby ekspresyvizatsii v ukrainskomu politychnomu dyskursi* [Syntactic means of expressionization in Ukrainian political discourse] Vinnytsia: TOV "TVORY" [in Ukrainian].
2. Drozdovskiy, D. (2012). Perekhrestia i bezdorizhzhia profannoho i sakralnoho [Crossroads and off-road profane and sacred]. *Ridna mova – Native language*, 16, 5–8 [in Ukrainian].
3. Kobziev, M. V. (2012). Sutnist leksychnoho povtoru v anhliiskomovnomu ta ukrainskomovnomu dyskursakh [The essence of lexical repetition in English and Ukrainian discourses]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Filolohichni nauky – Bulletin of Zaporizhia National University. Philological sciences*, 1, 234–241 [in Ukrainian].
4. Kobkov, V. P. (1974). Informatsionnaya izbytochnost i sposoby iszhatiya teksta [Information redundancy and methods of text compression]. *V pomoshch prepodavatelyam inostrannyih yazykov – To help teachers of foreign languages*. Novosibirsk: Nauka (Sibirskoe otделение), 5, 31–48. [in Russian].
5. Kostyuk, M. (2014). Funktsii i vydy povtoriv u tvorakh frantsuzkykh poetiv [Functions and types of repetitions in the works of French poets]. *Naukovyi visnyk Shkhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 5, 96–100 [in Ukrainian].
6. Kuharenko, V. (2009) *Praktikum po stilistike anglijskogo yazyka. Seminars in Stylistics: ucheb. posobie* [Workshop on the style of the English language. Seminars in Stylistics]. Moskwa: Flinta: Nauka [in Russian].
7. Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnyk / za red. R. Hromiaka, Yu. Kovaliva, V. Teremka (2007). [Literary dictionary-reference] Kyiv: VTs "Akademiia" [in Ukrainian].
8. Muzhelovska, L. (2012). Povtor yak stylistychnyi zasib tvorennia ekspresii v poetychnomu movlenni Oleksandra Olesia [Repetition as a stylistic means of creating expression in the poetic speech of Alexander Oles]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka – Pedagogical education: theory and practice*, 12, 224–229 [in Ukrainian].
9. Sarina, Z. M. (1997). Funktsionirovanie leksicheskogo povtora v hudozhestvennom tekste [Functioning of lexical repetition in a literary text]. *Sbornik nauchnykh trudov Moskovskogo gosudarstvennogo lingvisticheskogo universitetata – Collection of scientific papers of the Moscow State Linguistic University*, 439, 54–81 [in Russian].
10. Ukrainska mova: entsyklopediia / redkol.: V. M. Rusanivskiyi ta in. Vyd. 2-he, vypr. i dopov. (2004) [*Ukrainian mova: encyclopedia*]. Kyiv: Vyd-vo "Ukrainska entsyklopediia" im. M. P. Bazhana [in Ukrainian].